

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/u-z/tadeusz-zajdel/57517.Tadeusz-Zajdel.html>
2024-07-16, 15:34

Tadeusz Zajdel - strażnik graniczny, ur. 04.09.1907 r. w miejscowości Głowienka, pow. Krosno n. Wisłokiem. Syn Andrzeja i Marii. W 1920 r. ukończył 3 klasy szkoły powszechnej w Głowience. Następnie pracował jako robotnik rolny w gospodarstwie swoich rodziców. W latach 1928-1929 należał do młodzieżowej organizacji o nazwie Przysposobienie Wojskowe, której celem było przygotowanie młodzieży do służby wojskowej.

W okresie 14.03.1929 r. – 11.03.1930 r. odbywał czynną służbę wojskową w 2 Pułku Strzelców Podhalańskich. W okresie 01.10.1929 r. – 10.03.1930 r. ukończył szkołę podoficerską 2 Pułku Strzelców Podhalańskich z wynikiem dobrym i awansem na stopień starszego strzelca. Świadectwo ukończenia szkoły podpisał ówczesny dowódca 2 PSP ppłk Eugeniusz Zuger oraz dowódca Kompanii Podoficerskiej por. Liberacki. Następnie, w okresie 12.03.1930 r. – 13.03.1931 r. służył w III Batalionie „Hoszcz” Korpusu Ochrony Pogranicza. W tym samym batalionie KOP pełnił służbę jako szeregowy nadterminowy w okresie 13.03.1931 r. – 10.06.1932 r. W tymże Batalionie „Hoszcz” został awansowany do stopnia kaprała i przydzielony na strażnicę w charakterze zastępcy dowódcy strażnicy. Dnia 10.06.1932 r. zgodnie z przepisami został przeniesiony do rezerwy. Rozkaz ten podpisał mjr. Węgrzyński. Dowódca 1 kompanii wydał o nim następującą opinię: „kapr. nadt. Zajdel Tadeusz przez czas pobytu w 1 kompanii t.j. od daty 20.III.31. zachowuje się w pełni wzorowo tak w służbie, jak i poza służbą. Jest dość pracowity i obowiązkowy z nałożonych nań obowiązków służbowych zawsze wywiązuje się należycie”.

Do Straży Granicznej wstąpił dnia 11.06.1932 r. składając przysięgę w Nakle nad Notecią o następującej treści: „przysięgam panu Bogu Wszechmogącemu na powierzonym mi stanowisku pożytek Państwa Polskiego oraz dobro publiczne mieć zawsze przed oczyma, władzy zwierzchniej Państwa Polskiego wierności dochować, obowiązki swe gorliwie i sumiennie w potrzebie z narażeniem życia spełniać, rozkazy i polecenia przełożonych wiernie wykonywać, tajemnicy urzędowej dotrzymać, przepisów prawa strzec pilnie, wszystkich obywateli kraju w Równem mając zachowaniu. Tak mi, Panie Boże, dopomóż”. Po rozpoczęciu służby w formacji granicznej został przydzielony do placówki SG w Zelgniewie (Komisariat SG Wysoka, Inspektorat Graniczny SG Nakło). Dnia 05.11.1935r. Komendant Główny Straży Granicznej nadał mu prawo do noszenia Odznaki Pamiątkowej Straży Granicznej – nr legitymacji 5400. Pełniąc służbę w Zelgniewie mieszkał wraz z

strażnikiem Józefem Świniarkiem w zabudowaniach należących do Franciszka Peksy. Dnia 03.12.1936 r. przeniesiono go do Placówki SG Bługowo (komisariat SG Łobzenica, Inspektorat graniczny SG Nakło). W latach trzydziestych otrzymywał dobre oceny okresowe. Przez przełożonych był postrzegany jako obowiązkowy, punktualny, bez nałogów, energiczny, sprytny, silny, o dobrej prezencji. W 1935 r. otrzymał opinię służbową sporządzoną przez kierownika Komisariatu SG w Wysokiej podkom. Sierostawskiego „charakter prawy, sumienny, dyscyplinowany, koleżeński; zdrow i bez nałogów; dość inteligentny i ocytany, rzutki i dość szybko się orientuje; cieszy się zaufaniem kolegów; W służbie i poza służbą prowadzi się bez zarzutu; Nie miał sposobności wykazać zdolności kierowniczych”. W 1936 r. i 1937 r. opinie okresowe uległy pogorszeniu do oceny dostatecznej, aby w 1938 r. znowu ulec poprawie jako „dobry strażnik”. Mimo dobrych opinii w przeciągu całej służby zdarzyło mu się popełnić cztery przewinienia, za które był karany dyscyplinarnie.

Po wybuchu II wojny światowej Tadeusz Zajdel trafił na Rzeszowszczyznę, gdzie mieszkało jego liczne rodzeństwo. Tam prawdopodobnie brał udział w działaniach zbrojnych, odnosząc ranę i przechodząc operację w Krakowie. Po zakończeniu działań wojennych wrócił do Zelgniewa, do żony i dzieci, którymi opiekowała się przez ostatnich kilka lat rodzina małżonki. W krótkim czasie podjął pracę w Zakładach Naprawy Taboru Kolejowego w Pile, gdzie na stanowisku elektryka pracował aż do emerytury. Chcąc zamieszkać z rodziną w Pile, przystąpił wraz z kolegami do remontu zniszczonej działaniami wojennymi kamieniczki, znajdującej się do dziś przy ul. Sikorskiego 28. Doprowadziwszy budynek do odpowiedniego stanu, sprowadził tam żonę i dzieci. Pracując na etacie w ZNTK, jednocześnie dorabiał, aby utrzymać tak liczną rodzinę. Często rowerem odwiedzał Zelgniewo, by naprawiać maszyny, przeważać silniki w zamian za trudno wówczas dostępne w mieście produkty rolne. W pamięci krewnych zapisał się jako osoba niezwykle pracowita. Jednocześnie żywe były w nim wspomnienia z czasów służby oraz wojny – często podejmował w swym domu innego strażnika granicznego – Czesława Malińskiego, z którym prowadził rozmowy do późnych godzin nocnych. Odwiedzając groby spoczywających na cmentarzu w Śmiłowie krewnych żony, każdorazowo najpierw zapalał świeczkę na mogile Szczepana Ławniczaka, strażnika granicznego zamordowanego 1.09.1939 r. w Zelgniewie. O tragicznym losie Ławniczaka często opowiadał swym dzieciom. Tadeusz Zajdel zmarł 16.03.1992 r. i został pochowany na cmentarzu w Pile w grobie rodzinnym wraz z żoną Marianną.

Stan rodziny: żona Marianna z d. Senger (zawarcie małżeństwa dnia 09.11.1936 r.), dzieci: Marian (ur. 15.02.1935 r.), Genowefa (ur. 23.03.1938 r.), Zbigniew (ur. 12.12.1939 r.), Andrzej (ur. 1945 r.), Renata (ur. 29.07.1947 r.), Roman (ur. 27.10.1949 r.), Barbara (ur. 21.08.1951 r.), Zuzanna (ur. 23.04.1953 r.), Wiesław (ur. 2.04.1957 r.), Jadwiga (ur. 24.03.1960 r.).

Odnaczenia:

- Odznaka Pamiątkowa Straży Granicznej (1935 r.).

Źródła :

- Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie – akta osobowe – sygn. 196/5107,
- Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie – zespół archiwalny Pomorski Inspektorat Okręgowy SG – sygn. akt 189/9; 189/380,
- Tygodnik Piłski nr 37, 1988 r., „Gorąca granica cz. 5 – Napad na placówkę”- autor Władysław Stanisławski,
- Przekaz ustny córki Renaty Hudowicz z Piły (sierpień 2022 r.).

Opracowanie: Krzysztof Knych, Dorota Malińska-Janaś.

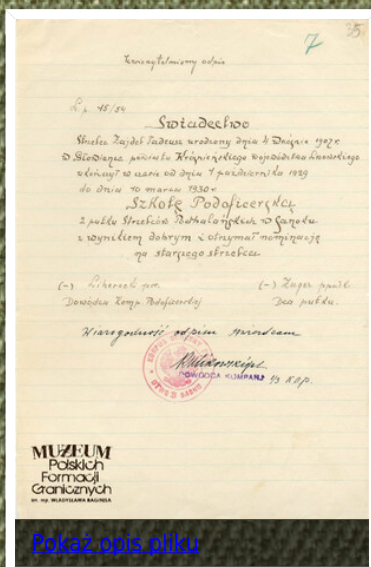
[Pokaż opis pliku](#)

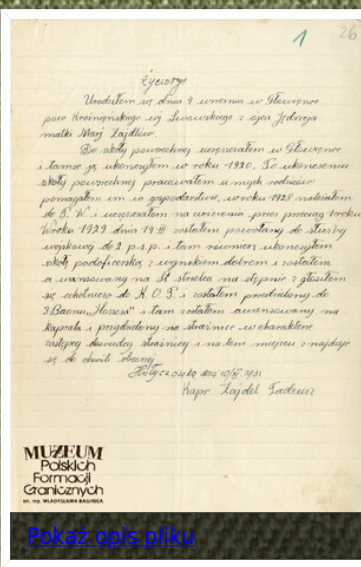
[Pokaż opis pliku](#)

[Pokaż opis pliku](#)

[Pokaż opis pliku](#)

[Pokaż opis pliku](#)

[Pokaż opis pliku](#)

